WSTĘP

W ostatnim numerze „Roczników Administracji i Prawa" dzieliłem się z Państwem moimi wątpliwościami dotyczącymi tego, jak będzie wyglądał wykaz czasopism naukowych nad którym pracuje specjalny zespół ministerialny. Zastanawiałem się, czy „Roczniki Administracji i Prawa" się w nim znajdą. Nie ukrywam, że byłem dość pesymistycznie nastawiony, zwłaszcza po ogłoszeniu wykazu wydawnictw naukowych. Tymczasem okazało się, że moje obawy były trochę na wyrost i mogę podzielić się z Państwem bardzo radosną nowiną. Otóż „Roczniki Administracji i Prawa" znalazły się w gronie czasopism objętych finansowaniem w ramach programu „Wsparcie dla czasopism" Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Jest to tym większy sukces, że w I edycji programu „Wsparcie dla czasopism" złożonych zostało 1025 wniosków, z czego maksymalnie 500 mogło zostać objętych finansowaniem. Ze względu na sporą konkurencję w obszarze nauk społecznych, projekt czasopisma musiał uzyskać co najmniej 75 punktów (na 100 możliwych), aby otrzymać rekomendację. „Roczniki Administracji i Prawa" bez problemu spełniły ten wymóg, otrzymując aż 94 punkty! Otrzymane dofinansowanie pozwoli na ich dalszy rozwój i wprowadzenie nowej, ulepszonej polityki wydawniczej. Nie to jednak jest najważniejsze. Wszystkie czasopisma objęte programem „Wsparcie dla czasopism" znajdą się w wykazie ministerialnym z przypisaną liczbą co najmniej 20 punktów za opublikowany w nich artykuł. Dla autorów publikujących w Rocznikach, zwłaszcza dla młodszych pracowników nauki ta wiadomość jest naprawdę świetna. To nie koniec dobrych wiadomości. Mniej więcej w tym samym czasie, kiedy redakcja świętowała znalezienie się w grupie czasopism objętych wsparciem, okazało się, że Roczniki otrzymały także dodatkowe wsparcie finansowe. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego przyznał Rocznikom środki na podniesienie poziomu naukowego i poziomu umiędzynarodowienia oraz upowszechniania informacji o wynikach badań naukowych lub prac rozwojowych obejmujących stworzenie anglojęzycznej wersji czasopisma „Roczniki Administracji i Prawa". Oznacza to, że jeden zeszyt Roczników z 2020 r. ukaże się w wersji anglojęzycznej. Będzie to już zatem trzeci zeszyt przygotowany w całości w języku angielskim po wydanych w 2017 r. zeszytach nr 1 i 2. W tym miejscu chciałbym serdecznie podziękować Pani mgr Małgorzacie Caban – dyrektor Biblioteki i Oficyny Wydawniczej „Humanitas", która była autorką obu świetnie przygotowanych wniosków o umiędzynarodowienie kierowanego przeze mnie czasopisma.

Pierwszy zeszyt Roczników z 2019 r. jest jak zwykle bardzo bogaty treściowo. Obejmuje łącznie trzy działy tematyczne: artykuły, sprawozdania i recenzje publikacji książkowych. To sprawia, że można w nim znaleźć nie tylko artykuły o bardzo szerokim spektrum tematycznym, ale także sprawozdania z konferencji i innych wydarzeń naukowych, a ponadto recenzje publikacji książkowych.

Tradycyjnie dominującym w Rocznikach elementem są artykuły. Jak zwykle bardzo licznie reprezentowane są teksty z zakresu szeroko rozumianej problematyki prawa publicznego. Warto zwrócić uwagę na tekst poświęcony zakazowi wprowadzania zwierząt domowych do obiektów użyteczności publicznej jako materii normowanej przez regulaminy utrzymania czystości i porządku na terenie gminy. Nie ulega wątpliwości, że opracowanie to dotyczy istotnego elementu zakresu przedmiotowego źródeł prawa o charakterze wewnętrznym. Autor – specjalista z dziedziny prawa administracyjnego – podjął więc kwestię nie tylko ważną z naukowego punktu widzenia, ale równie istotną z uwagi na praktykę. W artykule wskazał prawne argumenty dotyczące zakazu umieszczania w regulaminie utrzymania czystości i porządku w gminie regulacji dotyczących zakazu wprowadzania zwierząt domowych (w tym psów) na teren obiektów użyteczności publicznej. Podkreślił przy tym, że zakaz ten ma charakter ustawowy, bowiem na taką regulację nie pozwalają przepisy ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, a także przepisy rangi konstytucyjnej (dotyczące np. zasady proporcjonalności). Prawnie chroniona samodzielność gminy nie jest w związku z tym, zdaniem autora, wystarczającą przesłanką do uznania możliwości wpisywania takiego zakazu do stosownego regulaminu.

W bieżącym zeszycie znalazły się także opracowania poświęcone tematyce prawnokonstytucyjnej, w tym bardzo ciekawy tekst, w którym Autor rozważa kwestie dotyczące wolności jednostki w utopiach społecznych jako jednego z elementów ich funkcjonowania. Co szczególnie istotne, wziął pod uwagę zarówno dzieła klasyków myśli politycznej, jak i dzieła klasyków literatury pięknej. Autor wskazuje, że po pierwsze, wolność jednostki w utopiach społecznych jest apriorycznym założeniem ich twórców. Po drugie, wolność jednostki w utopiach jest zawsze ograniczona, najczęściej dobrem wspólnoty. Po trzecie, wolność jednostki w utopiach, w przeciwieństwie do doktryny polityczno-prawnej liberalizmu, nie jest wartością najważniejszą i szczególnie w nich eksponowaną. Po czwarte, wolność jednostki nie jest ani postulatem utopizmu, ani także mitem, ponieważ utopie starają się w harmonijny sposób godzić wartości, których nie można pogodzić w rzeczywistym świecie, jak chociażby wolność z równością.

Tradycyjnie już w „Rocznikach Administracji i Prawa" reprezentowana jest problematyka funkcjonowania administracji publicznej. Niezwykle ciekawe opracowanie podejmuje problem skutków objęcia wójta treścią art. 24f ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym. Autorka zwraca w nim uwagę, że wójt, w zakresie szeroko pojętego prowadzenia działalności gospodarczej, podlega od lat ograniczeniom ustanowionym ustawą z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Wskutek działań prawodawcy, który dokonał nowelizacji art. 24f ust. 2 ustawy o samorządzie gminnym i objął nim także wójtów, z chwilą gdy rozpoczęła się już nowa kadencja organów samorządu terytorialnego (2018-2023) art. 24f ust. 2 znalazł zastosowanie

również i do wójta. Przepis ten przewiduje, że jego adresaci (w tym wójt) nie mogą być członkami władz zarządzających lub kontrolnych i rewizyjnych ani pełnomocnikami spółek handlowych, ale tylko takich z udziałem gminnych osób prawnych lub przedsiębiorców, w których uczestniczą takie osoby. Na tym tle rodzi się zasadnicze pytanie o relację tego przepisu do art. 4 pkt 1 i 2 ustawy antykorupcyjnej, na które Autorka – po dokonaniu wnikliwej analizy tego problemu – próbuje udzielić odpowiedzi.

W bieżącym zeszycie podjęta została także problematyka prawnokarna. W niezwykle ciekawym artykule poświęconym instytucji sędziów pokoju Autorzy podjęli próbę ukazania istoty sądownictwa sędziów pokoju. Zaprezentowali w związku z tym regulacje dotyczące sędziów pokoju pojawiające się w polskim ustawodawstwie na przestrzeni jego historycznego rozwoju. Dokonali także analizy o charakterze prawnoporównawczym, ze szczególnym uwzględnieniem anglosaskiej kultury prawnej. Na szczególną uwagę zasługują ponadto konkretne propozycje legislacyjne wiążące się z postulowanym przez autorów wprowadzeniem instytucji sędziów pokoju do polskiego porządku prawnego w zakresie drobnych spraw karnych.

Szeroki wachlarz problemów podnoszonych w tym numerze Roczników obejmuje ponadto problematykę prawnofinansową. W tym miejscu chciałbym szczególnie zachęcić Czytelnika do zapoznania się z anglojęzycznym tekstem poświęconym kwestii zarządzania ryzykiem braku zgodności w banku. Autor podejmuje w nim problematykę zarządzania ryzykiem braku zgodności i usytuowania komórki ds. zgodności po zmianach zewnętrznego w stosunku do banku otoczenia prawnego i rekomendacji nadzorczych Komisji Nadzoru Finansowego. Autor podkreśla, że chociaż zarządzanie ryzykiem braku zgodności i system kontroli wewnętrznej (wcześniej jako kontrola wewnętrzna) w bankach działających na polskim rynku bankowym to procesy funkcjonujące od lat, dopiero jednak zmiany stanu prawnego, które wprowadzono w 2017 r., spowodowały, że proces zarządzania ryzykiem braku zgodności jest prawnie reglamentowany przez akty prawne prawa powszechnie obowiązującego.

W bieżącym zeszycie Roczników nie mogło zabraknąć też problematyki prawa prywatnego. Jest ona reprezentowana przez niezwykle ciekawy poznawczo artykuł stanowiący próbę prezentacji zmian dotyczących rozumienia funkcji ochronnej prawa pracy w kontekście ochrony whistleblowers, czyli osób, które w dobrej wierze zgłaszają podejrzenia o korupcję zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym. Autorka stawia w nim tezę, że ochrona interesu publicznego to nowy podstawowy element funkcji ochronnej prawa pracy w aspekcie ochrony informatorów w dobrej wierze.

W imieniu Redakcji pragnę bardzo serdecznie podziękować recenzentom: prof. dr. hab. Michałowi Bożkowi (Uniwersytet Śląski w Katowicach), prof. dr. hab. Krzysztofowi Stefańskiemu (Uniwersytet Łódzki), prof. dr hab. Annie Stawarskiej-Rippel (Uniwersytet Śląski) oraz prof. dr. hab. Jerzemu Koniecznemu (Uniwersytet Opolski) za podjęcie trudu recenzji oraz za szczegółowe i życzliwe uwagi mery-

toryczne zawarte w recenzjach, które w istotny sposób wpłynęły na merytoryczną zawartość prezentowanych Roczników.

Chciałbym też wyrazić przekonanie, że publikacja ta spotka się z życzliwym zainteresowaniem różnych grup czytelników i okaże się przydatna dla wszystkich, którzy w swojej pracy podejmują problematykę z obszaru prawa i administracji.

Maciej Borski